

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การค้นคว้าแบบอิสระเรื่องการศึกษาาระบบหลักเกณฑ์และวิธีการที่ดีในการผลิต (GMP) ในกระบวนการผลิตแผนกเบเกอรี่ ของบริษัท บิ๊กซีซูเปอร์เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน) สาขา เชียงราย เชียงใหม่ และลำปาง ได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีการศึกษา ดังนี้

3.1 ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตประชากร

การศึกษานี้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกศึกษาสาขาเชียงราย เชียงใหม่ และลำปาง รวมเป็นจำนวน 3 สาขา ของบริษัท บิ๊กซีซูเปอร์เซ็นเตอร์ จำกัด เนื่องจากทั้ง 3 สาขาได้รับการรับรองว่าได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ดีในการผลิตอย่างถูกต้องตามมาตรฐาน จากบริษัท บี วี คิว ไอ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล ให้เป็นผู้ตรวจสอบการจัดทำระบบหลักเกณฑ์และวิธีการที่ดีในการผลิต (GMP) ของบริษัท บิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน) และเป็นสาขาที่ตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือตอนบนซึ่งสะดวกแก่การเดินทางไปศึกษา

การศึกษานี้เก็บข้อมูลจาก ผู้จัดการสาขา ผู้ช่วยผู้จัดการสาขาฝ่ายอาหารสด ผู้ช่วยผู้จัดการสาขาฝ่ายซ่อมบำรุง หัวหน้าแผนกเบเกอรี่ และพนักงานแผนกเบเกอรี่รวมจำนวนประชากรทั้งหมด 55 คน โดยจำแนกได้ดังนี้

ผู้บริหาร	- ผู้จัดการสาขา	3	คน
	- ผู้ช่วยผู้จัดการสาขาฝ่ายอาหารสด	3	คน
	- ผู้ช่วยผู้จัดการสาขาฝ่ายซ่อมบำรุง	3	คน
หัวหน้าแผนกเบเกอรี่		3	คน
พนักงานแผนกเบเกอรี่		43	คน
	รวมทั้งหมด	55	คน

(ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ บริษัท บิ๊กซี ซูเปอร์ เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน), 2547)

2. ขอบเขตเนื้อหา

ศึกษาระบบหลักเกณฑ์และวิธีการที่ดีในการผลิต (GMP) ในกระบวนการผลิตแผนกเบเกอรี่ ตามข้อกำหนดทั้ง 6 ปัจจัย ได้แก่ 1) สุขลักษณะของสถานที่ตั้งและอาคารผลิต 2) เครื่องมือเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต 3) การควบคุมกระบวนการผลิต 4) การสุขาภิบาล 5) การบำรุงรักษาและการทำความสะอาด และ 6) บุคลากร รวมทั้ง ปัจจัยด้านอื่น 4 ด้าน ที่พบว่ามีส่วนสำคัญต่อการจัดทำระบบหลักเกณฑ์และวิธีการที่ดีในการผลิต (GMP) ได้แก่ 1) ด้านการควบคุมการดำเนินงาน 2) ด้านการจัดการเอกสาร 3) ด้านการให้ความร่วมมือของผู้บริหาร และ 4) ด้านการให้ความร่วมมือของพนักงาน โดยทำการศึกษา 2 เรื่อง ได้แก่

- 1) การนำระบบหลักเกณฑ์และวิธีการที่ดีในการผลิต (GMP) มาใช้ในกระบวนการผลิตแผนกเบเกอรี่
- 2) ปัญหาอุปสรรคและประโยชน์ในการนำระบบหลักเกณฑ์และวิธีการที่ดีในการผลิต (GMP) มาใช้ในกระบวนการผลิตแผนกเบเกอรี่

3.2 วิธีการศึกษา

1. ข้อมูลและแหล่งข้อมูล สามารถแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

1) **ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)** ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมด 100% โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non Participant Observation) และการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยใช้ลักษณะคำถามทั้งแบบปลายเปิด (Open-Ended Question) และแบบปลายปิด (Close-Ended Question) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับแผนกเบเกอรี่ของทั้ง 3 สาขา ได้แก่ ผู้จัดการสาขา ผู้ช่วยผู้จัดการสาขาฝ่ายอาหารสด และผู้ช่วยผู้จัดการสาขาฝ่ายซ่อมบำรุง รวมเป็นจำนวน 9 คน และเก็บรวบรวมข้อมูลจาก หัวหน้าแผนกเบเกอรี่ จำนวน 3 คน และพนักงานแผนกเบเกอรี่ จำนวน 43 คน รวมทั้งสิ้น 55 คน ซึ่งแบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 การสัมภาษณ์ผู้จัดการสาขา ผู้ช่วยผู้จัดการสาขาฝ่ายอาหารสด ผู้ช่วยผู้จัดการสาขาฝ่ายซ่อมบำรุง และหัวหน้าแผนกเบเกอรี่ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้จัดการสาขา ผู้ช่วยผู้จัดการสาขาฝ่ายอาหารสด และ ผู้ช่วยผู้จัดการสาขาฝ่ายซ่อมบำรุง และหัวหน้าแผนกเบเกอรี่
2. การนำระบบหลักเกณฑ์และวิธีการที่ดีในการผลิต(GMP) มาใช้ในกระบวนการผลิตแผนกเบเกอรี่

3. ปัญหาอุปสรรคและประโยชน์ในการนำระบบหลักเกณฑ์และวิธีการที่ดีในการผลิต (GMP) มาใช้ในกระบวนการผลิตแผนกเบเกอรี่

ส่วนที่ 2 ใช้การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมกับหัวหน้าแผนกเบเกอรี่และพนักงานแผนกเบเกอรี่ ในเรื่องของ สภาพแวดล้อม กิจกรรม ความสัมพันธ์ การมีส่วนร่วม และการให้ความสำคัญเกี่ยวกับการนำระบบหลักเกณฑ์และวิธีการที่ดีในการผลิต (GMP) มาใช้ในกระบวนการผลิตแผนกเบเกอรี่ โดยทำการสังเกตกลุ่มตัวอย่าง สาขาละ 5 วัน (วันจันทร์-วันศุกร์) และสุ่มเลือกเวลาการสังเกต ดังนี้

1. เวลา 7.00 – 10.00 น. เพื่อศึกษากระบวนการผลิตของแผนกเบเกอรี่ ก่อนเปิดทำการขายรอบเช้าจนถึงกระบวนการทำความสะอาดหลังการผลิต
2. เวลา 15.00 – 17.00 น. เพื่อศึกษากระบวนการผลิตของแผนกเบเกอรี่ ก่อนทำการขายรอบบ่ายจนถึงกระบวนการทำความสะอาดหลังการผลิต

ส่วนที่ 3 ใช้แบบสอบถาม ถามพนักงานแผนกเบเกอรี่ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของพนักงานแผนกเบเกอรี่
2. ปัญหาอุปสรรคและประโยชน์ในการนำระบบหลักเกณฑ์และวิธีการที่ดีในการผลิต (GMP) มาใช้ในกระบวนการผลิตแผนกเบเกอรี่

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากข้อมูลที่มีผู้รวบรวมไว้ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐบาลและเอกชน เอกสาร วารสาร บทความที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสารของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เอกสารของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข และเอกสารการฝึกอบรมของบริษัท บิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน) เป็นต้น และข้อมูลที่เผยแพร่ผ่านทางอินเทอร์เน็ต

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทำโดยการนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์ (In-Depth Interview) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (No Participant Observation) มาวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) โดยใช้วิธีวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลไปพร้อมกับการรวบรวมข้อมูล ตีความและแปลความการกระทำของคนในลักษณะของการบรรยาย พรรณนาความโดยละเอียด และใช้วิธีวิเคราะห์โดยจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์การกระทำ กิจกรรม ความหมาย ความสัมพันธ์ การมีส่วนร่วมในกิจกรรม และสภาพแวดล้อม เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างละเอียด ครบถ้วน (สุรางค์ จันทวานิช, 2547)

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม จะนำมาวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยใช้ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) จากนั้นนำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลทฤษฎีที่รวบรวมได้ แล้วจึงสรุปผลการศึกษา

สำหรับการวัดระดับของปัญหาที่พบ จะใช้มาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert's Scale) (คุณทธิ เวชสาร, 2545) เป็นเกณฑ์การแบ่งระดับของปัญหาออกเป็น 5 ระดับ การให้คะแนนแต่ละระดับ เป็นดังนี้

พบปัญหาในระดับมากที่สุด	5	คะแนน
พบปัญหาในระดับมาก	4	คะแนน
พบปัญหาในระดับปานกลาง	3	คะแนน
พบปัญหาในระดับน้อย	2	คะแนน
พบปัญหาในระดับน้อยที่สุด	1	คะแนน

ผลที่ได้นำมาหาค่าเฉลี่ยและแปลผล ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
4.50 – 5.00	ระดับของปัญหาที่พบมากที่สุด
3.50 – 4.49	ระดับของปัญหาที่พบมาก
2.50 – 3.49	ระดับของปัญหาที่พบปานกลาง
1.50 – 2.49	ระดับของปัญหาที่พบน้อย
1.00 – 1.49	ระดับของปัญหาที่พบน้อยที่สุด

สำหรับการวัดระดับของประโยชน์ที่ได้รับ จะใช้มาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert's Scale) (คุณทธิ เวชสาร, 2545) เป็นเกณฑ์การแบ่งระดับของประโยชน์ที่ได้รับออกเป็น 5 ระดับ การให้คะแนนแต่ละระดับ เป็นดังนี้

ระดับของประโยชน์ที่ได้รับมากที่สุด	5	คะแนน
ระดับของประโยชน์ที่ได้รับมาก	4	คะแนน
ระดับของประโยชน์ที่ได้รับปานกลาง	3	คะแนน
ระดับของประโยชน์ที่ได้รับน้อย	2	คะแนน
ระดับของประโยชน์ที่ได้รับน้อยที่สุด	1	คะแนน

ผลที่ได้นำมาหาค่าเฉลี่ยและแปลผล ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	การแปลผล
4.50 – 5.00	ระดับของประโยชน์ที่ได้รับมากที่สุด
3.50 – 4.49	ระดับของประโยชน์ที่ได้รับมาก
2.50 – 3.49	ระดับของประโยชน์ที่ได้รับปานกลาง
1.50 – 2.49	ระดับของประโยชน์ที่ได้รับน้อย
1.00 – 1.49	ระดับของประโยชน์ที่ได้รับน้อยที่สุด

3. ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

ใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล เดือน ตุลาคม ถึง เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2548

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved